



Školy a poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.: povinnosti, pravidla, výjimky, úhrada a některé omyly

Školy a školská zařízení jsou povinnými subjekty ve smyslu informačního zákona. V praxi dochází k nejasnostem, jakým způsobem má škola postupovat při vyřizování žádosti o poskytnutí informace, kdy lze žádost odmítnout a informaci nesdělít, a jak je to s případnou úhradou za její poskytnutí. Obzvláště obtížnou disciplínou při vyřizování žádostí je pak sdělování výše platů a odměn zaměstnanců škol a střet s ochranou osobních údajů. Tento článek shrnuje základní pravidla, výjimky a upozorňuje na nejčastější omyly, které se v praxi vyskytují.

Škola jako povinný subjekt

Podle [§ 4 odst. 1 informačního zákona](#) mají povinné subjekty – tedy i školy a školská zařízení – povinnost poskytovat informace:

- na základě žádosti, nebo
- zveřejněním.

V praxi působí nejčastější obtíže právě poskytování informací na žádost podle [§ 4a informačního zákona](#).

Ve většině případů je třeba informaci poskytnout

Základní princip zákona je jednoznačný:

Škola má povinnost požadovanou informaci poskytnout. Odmítnout poskytnutí informace je možné pouze ve výjimečných, zákonem přesně vymezených případech. Mezi tyto případy například patří:

- ochrana osobních údajů, soukromí a projevů osobní povahy ([§ 8a odst. 1](#)),
- ochrana obchodního tajemství ([§ 9](#)),
- ochrana důvěrnosti majetkových poměrů ([§ 10](#)),
- a další výjimky uvedené v [§ 11 až 11b](#).

Škola může také odmítnout žádost o poskytnutí informace v případě, kdy požadovanou informaci nemá a ze zákona pro školu ani nevyplývá takovou informaci mít.

Je však nutné zdůraznit, že většina zákonných výjimek se škol netýká a že výjimky je třeba vykládat zásadně v úzkém slova smyslu. Tzn., že pokud se na konkrétní žádost žádá z výjimek výslovně nevztahuje, nelze informaci neposkytnout.

Zvláštní oblast: Ochrana osobních údajů

Ochrana osobních údajů (v běžném vyjádření GDPR) není univerzálním důvodem vedoucím bez dalšího k neposkytnutí informace a odmítnutí žádosti.



V praxi školy automaticky odkazují na potřebu ochrany osobních údajů, aniž by posoudily skutečný obsah žádosti. Pokud však žadatel nepožaduje sdělení osobních údajů konkrétních fyzických osob, není důvod se ochrany osobních údajů dovolávat.

Podle [§ 8a odst. 1 informačního zákona](#) lze osobní údaje či informace týkající se osobnosti člověka (např. jméno, příjmení, podoba, informace o zdravotním stavu apod.) poskytnout pouze v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu osobních údajů (zejména občanský zákoník a [nařízení GDPR](#) ve spojení se [zákonem č. 110/2019 Sb.](#)).

Při vyřizování žádosti o poskytnutí informace, která se týká osobních údajů člověka, je proto vždy nutné zvážit, zda se nejedná o nepřiměřený zásah do soukromí dotčené osoby a že na požadovanou informaci nedopadá zákonná ochrana.

Vzniknou-li v konkrétních případech v tomto ohledu pochybnosti, je namístě obrátit se se žádostí o vyjádření na pověřence pro ochranu osobních údajů (každá škola má povinnost jej mít), nikoliv automaticky žádost odmítnout. Odkaz na potřebu ochrany osobních údajů totiž není překážkou přístupu k informacím jako takovým, ale je pouze nástrojem ochrany určitých typů údajů a pouze v určitých situacích.

Zvláštní oblast: Informace o platech a odměnách zaměstnanců

Jednou z odborně nejnáročnějších oblastí je poskytování informací o platech a odměnách zaměstnanců škol, tedy o příjmech fyzických osob hrazených z veřejných prostředků. Tuto problematiku upravuje [§ 8c informačního zákona](#).

Platový náleží ÚS

Platí, že informace o výši platu či odměn nelze poskytovat automaticky. Žadatel musí prokázat:

1. že účelem žádosti je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu,
2. že samotná informace se týká veřejného zájmu,
3. že žadatel plní roli tzv. společenského hlídacího psa,
4. že informace existuje a je dostupná.

Tyto podmínky vymezil tzv. platový náleží Ústavního soudu, podle něhož platí, že nejsou-li všechny uvedené podmínky splněny, odmítnutí poskytnout informaci o platu či odměnách zaměstnance není porušením povinnosti státních orgánů a orgánů územní samosprávy poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti vyplývající z [článku 17 odst. 5 LZPS](#).

Platový test NSS

Závěry ÚS byly dále rozvedeny v rozhodovací praxi správních soudů, zejména v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 88/2019-29 ze dne 27. května 2020, který zavedl tzv. platový test, který výrazně zvýšil nároky na individuální posouzení každé žádosti.

Při posuzování každé žádosti je proto třeba posoudit, zda by poskytnutí informace nepředstavovalo nadměrný zásah do osobnostních práv zaměstnance. V praxi není vyloučeno, že jedné části žádosti bude možno vyhovět a některé informace bude možné poskytnout a jinou část žádosti bude třeba odmítnout a požadované informace nebude možné poskytnout. Například bude typicky možné poskytnout informaci o tom, že proběhlo výběrové řízení, dle jakých kritérií, zatímco jméno a plat konkrétní osoby sděleny nebudou.



Zveřejnění informace poskytnuté na žádost

Je třeba mít na paměti, že informace poskytnuté na základě žádosti jsou následně zveřejňovány, proto je nutné v některých případech osobní údaje obsažené v žádosti a v odpovědi anonymizovat (zejména pokud nebyly splněny zákonné podmínky pro poskytnutí informace v celém rozsahu žádosti a část žádosti proto musela být odmítnuta).

Lhůty a procesní postup

Po obdržení žádosti o poskytnutí informace škola postupuje podle [§ 14 informačního zákona](#):

- Posoudí, zda žádost naplňuje zákonné požadavky – ze žádosti musí být zřejmé, že je určena škole a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu informačního zákona. Pokud žádost podala fyzická osoba, musí být v žádosti uvedeno její jméno, příjmení, datum narození a adresa místa trvalého pobytu nebo adresa bydliště a adresa pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště.
- Pokud žádost nespĺňuje zákonné náležitosti, škola vyzve žadatele ve lhůtě 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nedoplní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, škola žádost odloží.
- Pokud je žádost nesrozumitelná nebo není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je žádost formulována příliš obecně, vyzve škola žadatele ve lhůtě do 7 dnů od podání žádosti, aby žádost upřesnil; neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, škola rozhodne o odmítnutí žádosti.
- Pokud se požadované informace nevztahují k působnosti školy, škola žádost odloží a tuto skutečnost sdělí s odůvodněním do 7 dnů ode dne doručení žádosti žadateli.
- Pokud žádost naplňuje všechny zákonné požadavky, poskytne škola žadateli informaci nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění či upřesnění.
- Pokud škola žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti.
- Do 15 dnů od poskytnutí informace škola poskytnuté informace zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Odmítnutí žádosti – škola informaci neposkytne

Pokud škola žádosti zcela nebo zčásti nevyhoví, musí postupovat formálně takto:

- vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti, případně o odmítnutí její části ([§ 15 odst. 1](#)) a
- v rozhodnutí řádně odůvodní, proč informace nebyly poskytnuty; rozhodnutí musí být řádně odůvodněné a přezkoumatelné.

„Mlčení“ školy nebo neformální sdělení, že škola informaci neposkytne, není postupem, který by byl v souladu se zákonem.

Úhrada za poskytování informací

Škola může za poskytnutí informace požadovat úhradu, avšak pouze za podmínek stanovených zákonem.



Co se úhrad za poskytnutí informací týče, zákon ukládá školám povinnost:

- zveřejnit sazebník úhrad ([§ 5 odst. 1 písm. e](#)),
- požadovat pouze úhradu skutečných nákladů ([§ 17](#)), tedy zejména nákladů spojených s:
 - pořízením kopií,
 - technickými nosiči dat,
 - odesláním informace,
 - mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací.

Pokud škola úhradu v konkrétním případě požaduje, musí:

- žadateli písemně oznámit výši úhrady ještě před poskytnutím informace,
- jasně vysvětlit, jak byla částka vypočtena,
- poučit žadatele o možnosti podat stížnost podle [§ 16a odst. 1 písm. d](#)).

Bez splnění těchto náležitostí je požadavek na úhradu nezákonný.

Závěrem

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, vychází z principu transparentnosti veřejné správy. Škola jako veřejná instituce nemůže o tom, zda informaci poskytne či nikoliv, rozhodovat „podle uvážení“, v rozhodování o žádosti se řídí vždy zákonem.

Správnou aplikací informačního zákona jsou chráněna práva žadatelů, posiluje se důvěra ve fungování školy a škola je chráněna před zbytečnými stížnostmi a soudními spory. Má-li škola pochyby o tom, zda žádost vyřizuje správně, vždy se vyplatí vyhledat odbornou pomoc.

Podrobné informace týkající se aplikace informačního zákona lze čerpat např. zde [Ministerstvo vnitra – problematika informačního zákona](#).

